

Styrelseärende

Diarienummer NVAAB 2019/90

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Budget 2020

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

- fastställa budgeten för 2020
- fastställa investeringsram 2020
- fastställa fördelningsnyckel för övergripande kostnader 2020
- fastställa förändrad avskrivningstid för VA-ledningar till 70 år

Sammanfattning

Den totala intäktsramen för VA-kollektivet budgeteras till 218,9 miljoner kronor under 2020. Kostnadsramen föreslås ligga på -236,4 miljoner kronor. Kommunfullmäktige föreslås besluta om en oförändrad brukningstaxa för 2020 och en höjning av anläggningsavgifterna med 7,8% för VA-kollektivet.

Avfallskollektivets intäktsram föreslås av kommunfullmäktige bli 102,7 miljoner kronor för 2020. Kostnadsramen höjs från 86 miljoner i budget 2019 till 98,6 miljoner kronor för 2020. Höjningen jämfört med 2019 beror på nya upphandlade leverantörer och avtal som genererar kostnadshöjningar. Höjningarna beror bland annat på att NVOA ställt större miljö- och kvalitetskrav än tidigare samt att nya skatter på avfall införs 2020. Kommunfullmäktige föreslås i Mål och budget 2020-2022 besluta om en höjning av avfallstaxan med i genomsnitt ca 20 %. Detta är ca 3% lägre än den avfallstaxa som Nacka vatten och avfalls styrelse föreslog i september vilket har föranlett avfallskollektivet att vidta effektiviseringsåtgärder på drygt 3 miljoner kronor, för att överskottsmålet ska kvarstå. Föreslagen budget innebär att delbetalning av det villkorade aktieägartillskottet på 10 miljoner kronor sker under 2020 och medför att hela aktieägartillskottet kommer vara återbetalt år 2021.

Ett antal föreslagna beslut i Mål och budget 2020-2022 påverkar Nacka vatten och avfalls tidigare föreslagna budget i september. Bland annat har koncerngemensamma kostnader föreslagits att ligga kvar på 2 miljoner kronor, jämfört med uppskattad kostnad på 0,5 miljoner kronor. Röntan har antagits till 1%, förslagen räntesats är kommunens genomsnittliga rörliga låneränta, plus 0,57%. Låneramsavgiften antogs vara 2 miljoner kronor och förslaget är ca 1,5 miljoner kronor. Detta innebär totalt ökade kostnader som har arbetats in i den nu föreslagna budgeten för VA- och avfallskollektiven.

Ekonomi för VA- respektive avfallskollektivet ska hållas åtskild eftersom taxan ska grundas på respektive kollektivs kostnader. Därför tillämpas en fördelningsnyckel av de bolagsövergripande kostnaderna för 2020 för att spegla den nytta som kommer respektive kollektiv till godo. VA-kollektivet föreslås belastas med 85% medan avfallskollektivet föreslås belastas med 15%.

Avskrivningstiden för VA-ledningar föreslås justeras från 50 till 70 år, för att återspegla den faktiska livslängden på ledningarna.

Fr o m årsskiftet 2019/2020 övertas huvudmannskapet från Nacka kommun för samtliga VA-anläggningar. Enligt dialog mellan projektledare på Nacka kommun och VA-specialisterna på Nacka vatten och avfall bedöms VA-utbyggnadskostnaden för 2020 uppgå till ca 130 miljoner kronor. Dessutom kommer anläggningar till ett värde av ca 300 miljoner kronor att tas över vid årsskiftet. Investeringsramen under 2020 föreslås bli ca 270 miljoner kronor. Investeringsbudgeten ska täcka stora reinvesteringar i ledningsnätet och förnyelse av det befintliga ledningsnätet samt VA-delarna i de exploateringsprojekt som tas över vid årsskiftet.

Mats Rostö
Verkställande direktör

Fredrik Kristoffersen
Ekonomichef

Ärende

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB ska besluta om en budget 2020. Målet är att ha stabila och förutsägbara taxor som möjliggör en hållbar verksamhet och en ekonomi i balans.

Totalt föreslås kostnadsbudgeten öka med ca 34 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen föranleds främst av förändrat ägardirektiv och nya, dyrare avtal på avfallssidan. För att reducera taxeökningarna planeras ett antal effektiviseringsåtgärder, t ex övertagande av First-line från kontaktcenter i Nacka kommun, samt allmän kostnadsmedvetenhet.

Totalt föreslår kommunfullmäktige att intäktsbudgeten ska öka med ca 22 miljoner kronor. Detta innebär en höjning av avfallstaxan med ca 20% (jämfört med styrelsens förslag på ca 23%), oförändrad brukningstaxa samt höjd anläggningsavgift med 7,8% för VA-taxan.

Föreslagen budget innebär att VA-kollektivet kommer att redovisa ett underskott på närmare 18 miljoner år 2020 (för att minska nuvarande skuld till kollektivet) medan avfallskollektivets överskott 2020 ska användas till att delbetala erhållet villkorat aktieägartillskottet (på 10 miljoner kronor) för att möjliggöra att aktieägartillskottet är fullt återbetalt senast år 2021.

Nya leverantörer inom avfallskollektivet är en osäkerhetsfaktor i föreslagen budget. Det finns även ett antal lagförslag som kommer att få inverkan på kollektivet. Utmaningen för VA-kollektivet är att det fortfarande råder osäkerhet angående kostnaderna för projekt som enligt det nya ägardirektivet ska tas över från Nacka kommun 1 januari 2020. Även utbyggnadstakten i Nacka och kommunens prioriteringar inom exploatering har stor påverkan på budgeten.

Ett antal föreslagna beslut i Mål och budget 2020-2022 påverkar Nacka vatten och avfalls tidigare föreslagna budget i september. Bland annat har koncerngemensamma kostnader föreslagits att ligga kvar på 2 miljoner kronor, jämfört med uppskattad kostnad på 0,5 miljoner kronor. Räntan har antagits till 1%, förslagen räntesats är kommunens genomsnittliga rörliga låneränta, plus 0,57%. Låneramsavgiften antogs vara 2 miljoner kronor och förslaget är ca 1,5 miljoner kronor. Detta innebär totalt ökade kostnader som har arbetats in i den nu föreslagna budgeten för VA- och avfallskollektiven.

Budget 2020 VA-kollektivet

VA-kollektivet	Helårs-	Prognos T2 2019	FÖRSLAG	REV
	budget 2019		Budget 2020	FÖRSLAG Budget 2020
Huvudintäkter	186 700	189 200	189 500	189 500
Aktiverat arbete	11 834	10 900	21 700	21 700
Övriga intäkter	9 233	10 000	3 200	3 200
Anläggningsavgifter	6 233	5 700	4 500	4 500
Summa intäkter	214 000	215 800	218 900	218 900
Driftkostnader	-123 865	-118 000	-129 500	-129 600
Personalkostnader	-67 411	-63 400	-76 300	-76 700
Avskrivningar	-17 400	-19 200	-18 600	-18 600
Räntor och andra finansiella poster	-10 124	-6 600	-12 000	-11 500
Skatter och bokslutsdispositioner	0	-335	0	0
Summa kostnader	-218 800	-207 535	-236 400	-236 400
Resultat	-4 800	8 265	-17 500	-17 500

Under 2020 föreslås ingen höjning av brukningstaxan. Avgiften kommer att behöva höjas under 2021 och 2022 för att anpassa brukningstaxan till kostnaderna i samband med utbyggnaden av Nacka. För att minska påverkan på dagens brukare föreslås en höjning av anläggningsavgiften med 7,8 % under 2020. En genomlysning av VA-kostnaderna för den planerade utbyggnaden av Nacka kommer att genomföras under 2020 för att få en tydligare bild över vad anläggningsavgiften bör vara för att få en långsiktig hållbar ekonomi.

Den totala intäktsramen för VA-kollektivet budgeteras till 218,9 miljoner kronor under 2020. Kostnadsramen är -236,4 miljoner kronor år 2020, vilket beräknas täcka de ökade kostnader som huvudmannskapet för VA innebär.

Koncerngemensamma avgifter ökar med ca 1 miljon kronor jämfört med föregående föreslagen budget, avgiften för koncerngemensamma kostnader uppgår till 2,0 miljoner kronor jämfört med tidigare antagande på 0,5 miljoner kronor medan låneramsavgiften blir något lägre än tidigare. Kommunfullmäktige antas besluta om ett räntepåslag för Nacka vatten och avfall om 0,57% på kommunens rörliga genomsnittsränta. De budgeterade räntekostnaderna baseras på ett antagande om en genomsnittlig räntesats på 1,0%.

Kundservicekostnader beräknas minska genom att Nacka vatten och avfall tar över First-line från kontaktcenter i Nacka kommun under 2020.

Neddragning av personalrelaterade kostnader har gjorts samtidigt som avfallskollektivet har nedprioriterat behovet av verksamhetsstöd under 2020, medan VA-kollektivet ser ett ökat behov. Utmaningen för VA-kollektivet är att det fortfarande råder osäkerhet angående kostnaderna från Nacka kommun. Även utbyggnadstakten i Nacka och kommunens prioriteringar inom exploatering har stor påverkan på budgeten.

Budget 2020 Avfallskollektivet

Avfallskollektivet	Helårs-		REV	
	budget	Prognos	FÖRSLAG	FÖRSLAG
	2019	T2 2019	Budget	Budget
	2019	T2 2019	2020	2020
Huvudintäkter	85 100	82 700	105 500	102 400
Aktiverat arbete	400	300	200	200
Övriga intäkter	500	400	400	100
Summa intäkter	86 000	83 400	106 100	102 700
Driftkostnader	-69 231	-70 000	-82 000	-83 500
Personalkostnader	-10 582	-10 400	-14 100	-8 900
Avskrivningar	-4 300	-4 350	-4 750	-5 100
Räntor och andra finansiella poster	-1 887	-1 300	-1 100	-1 100
Skatter och bokslutsdispositioner	0	-50	0	0
Summa kostnader	-86 000	-86 100	-101 950	-98 600
Resultat	0	-2 700	4 150	4 100

Avfallskollektivets intäktsram föreslås bli 102,7 miljoner kronor för 2020. Kostnadsramen höjs från 86 miljoner i budget 2019 till 98,6 miljoner kronor 2020. Höjningar av avfallstaxan föreslås som en följd av främst nya avtal och därmed nya leverantörer som innebär kostnadsökningar p g a hårdare miljö- och kvalitetskrav samt ny statlig förbränningskatt. De ökade miljö- och kvalitetskraven som läggs på den nya insamlingsleverantören består bland annat av:

- Alla kärl och hämtplatser ska vara registrerade så att digital tömningsavläsning kan göras. Detta säkerställer exakt ersättning och bättre återkopplingsmöjligheter till kund.
- Samtliga hämtställen och behållare ska avrapporteras löpande och digitalt under varje insamlingsrunda.
- Tung fordon som används regelbundet i detta uppdrag ska minst vara Euro VI.
- Minst 50% av fordonen som används i insamlingsarbetet och har maskinell inmatning och/eller komprimering (sopbilarna), ska ha elhybriddrift på påbyggnaden (vilket medför minskat buller).
- Årligen minska utsläpp (CO₂-ekv) jämfört med referensvärde.

Taxeförslaget innehåller förenklingar och sammanslagningar av taxor. Efter beslut i Kommunfullmäktige höjs taxorna i genomsnitt med ca 20 %, jämfört med styrelsens förslag på ca 23%. Detta har föranlett avfallskollektivet att vidta effektiviseringsåtgärder på drygt 3 miljoner kronor, för att överskottsmålet ska kvarstå. Detta innebär att hela återbetalning av det villkorade aktieägartillskottet på 10 miljoner kronor kommer att ske år 2021 och att en delbetalning görs under 2020.

Skillnaden mellan reviderat budgetförslag som läggs fram i Kommunfullmäktige den 18 november och tidigare budgetförslag är främst ännu striktare återhållsamhet på kostnadssidan. Besparingar motsvarande ytterligare ca 1,5 miljoner kronor har gjorts bl a genom minskning av personal, personalrelaterade kostnader (t ex konferenser), konsultkostnader, förebyggande underhåll samt minskning av de gemensamma kostnaderna. Genom korrigeringar t ex för att avfall utför en del tjänster åt VA-kollektivet och applicering av en mer rättvisande fördelning av kostnaderna mellan kollektiven, minskar kostnaderna för avfallskollektivet med ytterligare ca 1,6 miljoner kronor. Resterande minskning av personalkostnader jämfört med tidigare budgetförslag beror på en ny korrekt fördelning mellan budgetposterna.

Osäkerhetsfaktorer i budgeten är bland annat att nya leverantörer ska ta över avfallshanteringen samt att det finns även ett antal lagförslag som kan få ekonomiska konsekvenser.

Fördelningsnyckel av övergripande kostnader 2020

Ekonomi för VA- respektive avfallskollektivet ska hållas åtskild eftersom taxan ska grundas på respektive kollektivs kostnader. De flesta kostnader är direkt hänförliga till respektive kollektiv men vissa kostnader, t ex lokalhyra och övriga övergripande kostnader avser båda kollektiven och ska därmed fördelas på ett sätt som speglar den nytta som kommer respektive kollektiv till godo. Följande tillvägagångssätt föreslås att tillämpas för fördelning av övergripande kostnader 2020:

- Kostnader fördelas i första hand på det kollektiv kostnaderna avser
- För att förenkla fördelningen används en sammanvägd nyckel där ca 85% av de övergripande kostnaderna läggs på VA-kollektivet och ca 15% på avfallskollektivet. Denna sammanvägda nyckel har sin grund i antal ärenden för kundservice samt antal anställda på respektive kollektiv.

Fördelningen grundas på budgeterade kostnader och budgeterat antal personer och ses över årligen.

Revidering av beslutad fördelning per kollektiv kan göras under innevarande år om det bedöms finnas skäl till detta.

Förändrad avskrivningstid för VA-ledningar

Avskrivningstiden justeras från 50 till 70 år för ledningar, för att återspegla den faktiska livslängden på ledningarna. Med livslängd menas när man byter ut ledningen antingen på grund av driftstörningar eller på grund av ändrad stadsstruktur och liknande. Den positiva påverkan på avskrivningarna beräknas till ca 4,5 miljoner kronor. Samtidigt påverkas periodiseringen av anläggningsavgifterna som också höjs från 50 till 70 år, vilket får en negativ inverkan på intäkterna på ca 2 miljoner kronor.

Samverkan mellan de kommunala bolagen

Nacka vatten och avfall har i linje med kommunfullmäktiges mål och budget för 2020 intensifierat samarbetet med Nacka energi AB för att bidra till en god ekonomisk hushållning inom kommunens bolag. Under 2019 har två möten hållits i syfte att synliggöra samarbetsområden som är enkla att implementera och som ger en märkbar effekt i båda organisationerna. Totalt har i ett första steg fem samverkansaktiviteter tagits fram. Vid nya initiativ, upphandlingar och andra aktiviteter lyfts frågan om det finns samarbetsmöjligheter mellan bolagen. Samarbetet bedöms bidra till en högre effektivitet inom koncernen samt i vissa fall, även ge ekonomiska besparingar.

Ändrat ägardirektiv

Kommunfullmäktige i Nacka kommun fattade i början av 2019 beslut om ett ändrat ägardirektiv som innebär att Nacka vatten och Avfall AB ska ta över huvudmannskapet för samtliga VA-anläggningar från och med 1 januari 2020. Arbetet med att formalisera ansvaret mellan Nacka kommun och Nacka vatten och avfall har pågått under hela 2019. De ekonomiska konsekvenserna av det förändrade ägardirektivet är svåra att bedöma. I budgeten har vissa antagande beträffande tex personalbehovet gjorts men framförallt är kapitalkostnaderna osäkra. Den stora skillnaden 2020 jämfört med tidigare år är att Nacka vatten och avfall står för kapitalkostnaderna under utbyggnadstiden.

Både intäkter och kostnader påverkas i hög grad av utbyggnadstakten. Intäkterna påverkas då anläggningsavgifter inte kan aktiveras förrän anläggningen är idrifttagen och kostnaderna påverkas genom att avskrivningar och räntor ökar vid övertagandet. Osäkerhet föreligger angående vilka anläggningsvolymerna som ska tas över eftersom underlagen ännu inte fastställts.

Enligt en dialog mellan projektledare på Nacka kommun och VA-specialisterna på Nacka vatten och avfall bedöms VA-utbyggnadskostnaden för 2020 uppgå till ca 130 miljoner kronor. Dessutom kommer anläggningar till ett värde av ca 300 miljoner kronor att tas över 13 december 2019 och regleras 13 januari 2020.

Investeringsram

Under 2020 föreslås ramen för Nacka vatten och avfall AB: s investeringar bli ca 270 miljoner kronor. Budgetramen för investeringar ska täcka stora reinvesteringar i ledningsnätet och förnyelse av det befintliga ledningsnätet samt VA-delarna i de exploateringsprojekt som tas över vid årsskiftet.

Projektsammanställning	Budget 2020	Prognos 2021	Prognos 2022
Sammanställning projektering/entreprenad VA (94)	62 500	91 200	80 000
Sammanställning reinvestering VA-ledningsnät (95)	50 000	50 000	50 000
Sammanställning reinvestering anläggningar (96)	22 500	27 350	19 450
Övrigt	5 000	5 050	5 050
Stadsbyggnad	129 400	347 700	422 600
Totalsammanställning	269 400	521 300	577 100

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i bolagets strategiska ledningsgrupp under ledning av ekonomichefen, Fredrik Kristoffersen.